

Fogas kérdés

„Mi az a három legjelentősebb eredmény, amit elért életében?” Így hangzott az utolsó kérdés az egyébként kellemes, meglehetősen baráti hangulatú állásinterjúban a tudományos kutatóintézetben, ahova pályázatomat beadtam a meghirdetett információs szakember pozíciójára. Az interjú előtt, gyakorlott álláskeresőként, elvégeztem a szokásos teendőket. Tanulmányoztam az intézet és a könyvtár honlapját, megnéztem, kikkel kellene majd együtt dolgoznom, és előre elpróbáltam válaszaimat a várható kérdésekre: „*Hogyan látja szakmai jövőjét az elkövetkezendő öt évben? Mit tekint legfőbb erősségének és gyengeségének szakmailag? Milyen szakmai kihívásokkal találkozott pályafutása során?*” És így tovább. A felkészülés elegendőnek bizonyult, hogy szemléltessem, mi mindennel járulhatnak hozzá az intézet munkájához, és hogy tanulmányi háttterem és a korábbi állásokban szerzett tapasztalataim maradéktalanul megfelelnek a kiírt állás követelményeinek. Az utolsó kérdés azonban ráébresztett, hogy egészen addig meg sem fordult a fejemben, hogy egy állást a teljesítmények és eredmények alapján értékeljek. Csak az interjú után jöttem rá, hogy addig mi akadályozott meg ebben.

Akkoriban épp egy nagy egyetemi könyvtár folyóirat-feldolgozási osztályán dolgoztam. A feldolgozás és gyarapítás a könyvtárosi munka kevésbé látványos és gyakran háttérbe szoruló aspektusa, de ezek a részlegek a maguk láthatatlan munkájával, a gyűjtemények feldolgozása és karbantartása révén, végső soron a hozzáférhetőséget biztosítják. Ha a tájékoztatás és bibliográfiai oktatás a könyvtár szíve és lelke, akkor a feldolgozás a keringési és emésztőrendszer, szoktuk mondani. Az információ megtalálhatóságának, kiválasztásának, beszerzésének és rendszerbe foglalásának jelentősége, beleértve a metaadatokat, számomra is csak akkor lett teljesen világos, amikor azt az állást otthagytam. Hogy milyen eredményekhez vezethet ez a munka, egyéni vagy csoport szinten, eddig az utolsó trükkös interjúkérdésig meg sem fordult a fejemben. Mai napig sem emlékszem pontosan, milyen válaszokat adtam. Azt hiszem, a tanulmányi eredményeimet említettem, a mesterfokú végzettségem körülményeit, és személyes vonatkozásaként pedig a párhónapos fiamat, büszke apukaként.

Miért nem tudtam akkor, hogy a munkám milyen értékekkel járul a könyvtár működésének egészéhez? A magyarázat részben az osztály munkakörülményeiben és a helyi légkörben rejlik. Tevékenységem nagy része egyetlen feladatra korlátozódott. Nem volt ellenemre, hogy megtaláljam a hibákat és pontatlanságokat a feldolgozás egyes lépései során, de mindig úgy éreztem, hogy elszigetelve dolgozom, egy kalitkába zárva, szó szerint és átvitt értelemben is. Minél több embert vettek fel az osztályra, a kalitka egyre zsugorodott. Bár maga a munka nem volt híján a véget nem érő icipici feladatoknak, és

ezeket az osztály rendszeres értekezletein közös célkitűzések gyanánt értékeltük is, arról azonban soha nem esett szó, hogy az általunk végzett munka hogyan illik bele a könyvtár működésének nagy egészébe, az egyetemről nem is beszélve. Ezért a napi munka végeláthatatlannak tűnt, egyik nap olyan volt, mint a másik. Az elvégzett feladat jelentett ugyan némi örömet, de szellemi fejlődésre, szakmai továbbképzésre, előrejutásra vagy nagyobb feladatokra semmi remény nem mutatkozott. Az eredmények pedig egyáltalán nem voltak világosak előttünk, hiába gyártottuk a statisztikát.

A mostani állásomban a kutató könyvtárban, ahova végülis csak engem választottak, az összkép, a nagyobb távlat koncepciója nemcsak fontos, hanem szinte elengedhetetlen a napi munkában. Nem is lehet másképp, hiszen napjaink egy része azzal telik, hogy eldöntsük, mi a fontos, divatos szóval, prioritizáljuk a feladatokat jelentőségük és sürgősségük szerint. Ez az összkép határoz meg mindent, amit ebben a könyvtárban csinálunk, a rutinmunkának számító szkennelés és a dokumentumszolgáltatás egyéb lépéseitől kezdve a többmillió dolláros projekthez nyújtott kutatási segédlettel egyetemben. A közös cél és távlat definiálja munkánkat, az intézet, sőt, tágabb értelemben az egyetem tudományos és oktatási profilja és jelenlegi tevékenységeinek szellemében. Az összképbe illő módon történő munkaszervezés viszont csak akkor lehetséges, ha világosan látjuk a könyvtár és az intézet szerepét a tudomány általánosabb értelemben vett infrastruktúrájában.

Mindezek mellett az már csak apró csoda, hogy körülbelül egy hónappal a munkába állásom után új főnököm – mint alkalmi mentor – nagyon határozottan arra biztatott, hogy vállaljak aktívabb szerepet a tudományos könyvtárosok szakmai közösségében, kezdve azzal, hogy szerezzek még egy mesterdiplomát könyvtár szakon. Ez szándékomban állt az előző munkahelyemen is, de az állás jellege és személyes okok miatt akkor megvalósíthatatlannak tűnt, hogy visszaüljek az iskolapadba. Az új pozíció biztató és szellemi célokat tartogató légköre, na meg a munkakörrel járó tandíjmentesség, nemcsak a könyvtárosi diploma megszerzését eredményezte másfél év alatt, hanem egy sor új lehetőséget megnyitott előttem az intézetben és saját szakmai előrejutásom terén.

Az egyik nagy újdonság számomra a könyvtáros szakmai szervezetek nagy száma és változatossága volt, és hogy bármelyik tart karokkal fogadja a diákokat. A tagdíj a rendszernek csak töredéke, és a konferencia-részvételt számos pályázati lehetőség biztosítja. A kutatóintézet szerves részeként könyvtárunk nagy figyelmet fordít arra, hogy főbb tevékenységeinket, projektjeinket dokumentáljuk, és szakmai berkekben megosszuk konferencia-előadásokon, poszterek, tudományos és egyéb közlemények révén. Azzal, hogy én is beléptem szakmai szervezetekbe, további alkalmakat teremtettünk arra, hogy eredményeinkkel eldicsekedjünk, és az egyes konferenciák szakterületének tágabb vonatkozásait értelmezve a munkánk értelmét és jelentőségét más távlatokból is fel tudjuk mérni. Jóllehet, a főállású munka és iskola mellett arra, sajnos, nem jutott időm, hogy az egyetemi diákszervezetek életébe bekapcsolódjak, a szűkebb könyvtári területünkön viszont lehetőségem nyílt egy nemzetközi tudományos könyvtáros szervezet igazgatótanácsában dolgozni az elmúlt két évben, aminek keretében könyvtárunk a szervezet éves konferenciáját is megrendezhette.

Másik új lehetőség az ugyanazon munka újrahasznosítása, közkeletű szóval a szinergizálás volt. Esetemben ez azt jelentette, hogy a tanulmányaimhoz szükséges feladatokhoz rendelkezésre állt a saját könyvtárunk, mint háttér. Tudományos munkámhoz nagymértékben hozzásegített, hogy az elméletben tanultakat egyből ki tudtam próbálni

a gyakorlatban is. Szakmai fejlődésemnek hasznára vált, hogy intézetünk oktatói és kutatói könyvtárosi tanulmányaimhoz minden segítséget megadtak, beleértve saját kutatásaik részleteit és az ad hoc tanácsadói szerep felvállalását is.

Amióta a jelenlegi állásomban dolgozom, tizenegynéhány konferencián adtam elő helyi és országos szinten, számos referált tanulmányt és egyéb cikket publikáltam, és sokkal aktívabb lettem saját pozícióm feladatainak meghatározásában, sőt a könyvtárosság jelenkori újradefiniálásában is. A könyvtár és az annak helyet adó tudományos kutatóintézet kreatív és biztató légköre rendkívüli módon hozzásegített ahhoz, hogy magamhoz illő szerepet találjak a tudományos világban, és felismerjem mindazokat a lehetőségeket, amelyek során továbbra is feltárhatjuk, elemezhetjük és értékelhetjük mindazt, amit nap mint nap csinálunk. A reflektálás és munkánk nagyobb mélységekben történő értékelése – akár a kutatókkal való együttműködés alkalmával, akár publikálás és előadás révén – nemcsak azért fontos, hogy minél jobban végezzük dolgunkat, hanem azért is, hogy az összképet is át tudjuk tekinteni, és meg tudjuk érteni saját szerepünket benne. A kontextus az egyik legfontosabb elem az információtudományban dolgozó szakember számára, legyen az könyvtáros vagy más könyvtári munkatárs, hiszen a munkafolyamat egyes elemei szorosán kötődnek egymáshoz. A tartalom és forma itt sem válik el egymástól. A tartalom mindig befolyásolja a formát, és viszont. Nem elég azt tudni, hogy *mit* csinál az ember. Az is fontos, hogy *miért* kell az adott feladatot elvégezni, *ki* az érdekelt fél, és *hogyan* fogják az adott szolgáltatást vagy egyéb “terméket” használni. Végtelenül hálás vagyok a szakmának és jelenlegi állásomnak a lehetőségért, az előzetes bizalomról nem is beszélve, hogy mindezeket megtanulhattam.

Ha valaha még egyszer felteszik a fogas kérdést, hogy nevezem meg életem három legfontosabb eredményét, talán még nehezebb lesz rá válaszolnom. De a legnagyobb gondot az fogja okozni, hogy csak hármat választhatok a sok közül.

William Bejarano

KönyvtárMozi szolgáltatás

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma, valamint az Informatikai és Könyvtári Szövetség megállapodást kötött szakmai és civil szervezetekkel, hogy a magyar filmkultúra értékei hozzáférhetővé váljanak a hazai könyvtári rendszeren keresztül.

A KönyvtárMozi elnevezésű szolgáltatás az ötezer lakos alatti települések könyvtárai, művelődési házai számára ad lehetőséget filmek vetítésére.

A 2015. október 6-án indult programban 150 település vesz részt.